

Laxå kommuns skolors/förskolors handlingsplan för arbetet med att motverka alla former av diskriminering, trakasserier och annan kränkande behandling.

Bakgrund

Skollagen (SFS 1985:1100)

1 Kap. 2 §

Verksamheten i skolan skall utformas i överensstämmelse med grundläggande demokratiska värderingar. Var och en som verkar inom skolan skall främja aktning för varje människas egenvärde och respekt för vår gemensamma miljö. Särskilt skall den som verkar inom skolan främja jämställdhet mellan könen samt, aktivt motverka alla former av kränkande behandling som mobbning och rasistiska beteenden. (SFS 1999:886).

Från 2008-06-05 gäller Diskrimineringslagen (SFS 2008:567).

1 § ” Denna lag har till ändamål att motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionshinder, sexuell läggning eller ålder.

Diskrimineringen är förbjuden oberoende av diskriminerande avsikt och oberoende av om det är fråga om direkt eller indirekt diskriminering. Lagen innefattar även förbud mot trakasserier som kränker någons värdighet.

Lagen innebär också att barn och elever får ett lagligt skydd mot annan kränkande behandling. Skadestånd kan utdömas om inte förskolan/skolan kan påvisa att den fullgjort sitt uppdrag.

Syfte:

Likabehandlingsplanens syfte är

- Att främja barns och elevers lika rättigheter
- att förebygga och motverka alla former av trakasserier och annan kränkande behandling.

Mål:

Skolan skall motverka trakasserier utifrån de fem diskrimineringsgrunderna - kön, etniskt tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder, samt annan kränkande behandling.

Skolan arbetar för att:

- främja förståelsen för andra människor och förmågan till inlevelse och empati.
- ingen i skolan skall utsättas för trakasserier eller annan kränkande behandling.
- motverka tendenser till trakasserier, annan kränkande behandling och våld.
- bemöta främlingsfientlighet och intolerans med kunskap, öppen diskussion och aktiva insatser.
- bemöta situationer där trakasserier och annan kränkande behandling förekommer med akuta åtgärder
- undervisning, läromedel och skolans fysiska och psykosociala miljö inte direkt eller indirekt diskriminerar något barn eller elev

Innebörden av lagen om förbud mot diskriminering/trakasserier och annan kränkande behandling av barn och elever: definitioner och begrepp

Förbud mot diskriminering

Det är en rättighet för alla barn och elever att inte bli diskriminerade eller kränkta på annat sätt. I lagen finns därför ett förbud mot diskriminering:

Direkt diskriminering/trakasserier

Med detta avses ett uppträdande som kränker ett barns eller en elevs värdighet och som har samband med

a) diskrimineringsgrunderna:

- Kön
- Etnisk tillhörighet
- Religion eller annan trosuppfattning
- Sexuell läggning
- Funktionshinder

eller b) är av sexuell natur

Indirekt diskriminering

Ett barn får inte missgynnas genom att till synes neutrala ordningsregler tillämpas så att de får en i praktiken diskriminerande effekt.

Instruktioner att diskriminera

Ledningen för en verksamhet får inte ge order eller instruera om att någon skall diskrimineras.

Annan kränkande behandling

För att täcka in alla former av kränkningar har i lagen även införts förbudet mot ”annan kränkande behandling”, vilket avser ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker ett barns eller en elevs värdighet.

De flesta handlingar och beteenden som ryms inom begreppet ”annan kränkande behandling”, t ex misshandel, ofredande och olaga hot, är brottsliga gärningar även om de begås av underåriga. Vissa beteenden kan för ett barn eller en elev uppfattas som mycket kränkande utan att det skulle kunna leda till en fällande dom i ett brottsmål. Därför går det inte att avgränsa den kategori handlingar som avses med ”annan kränkande behandling” till enbart brottsliga handlingar. Det är barnet eller eleven som avgör om beteendet eller handlingen är oönskat eller kränkande. Förbudet gäller även uppträdanden gentemot barn och elever från ansvariga inom verksamheten, men avser inte befogade tillrättavisningar som har till syfte att upprätthålla ordning och en god miljö för barn och elever.

Andra aktuella begrepp

Mobbning: en upprepad negativ handling när någon eller några medvetet och med avsikt tillfogar eller försöker tillfoga en annan skada eller obehag.

Rasism: en föreställning om den egna folkgruppens överlägsenhet utifrån uppfattningen om att det finns biologiska skillnader mellan folkgrupper och att vissa folkgrupper är mindre värda och därmed legitima att förtrycka, utnyttja eller kontrollera.

Främlingsfientlighet: Rädsla för; stark motvilja mot grupper som definieras genom fysiska, kulturella/etniska eller beteendemässiga karakteristika.

Homofobi: En uppfattning eller medveten värdering hos en individ, en grupp eller ett samhälle och som ger uttryck för en starkt negativ syn på homo- och bisexualitet och homo- och bisexuella personer.

Sexism: Negativt betraktelse- eller handlingssätt mot en individ vars könsidentitet och/eller könsuttryck skiljer sig från normen för det kön som registrerats för personen vid födseln.

Förbud mot repressalier

I lagen finns ett förbud mot repressalier. Med detta menas att om ett barn eller en elev har anmält eller medverkat i en utredning som gäller överträdelser av lagen, så får inte barnet eller eleven bestraffas som en följd av detta.

Skyldighet att utreda och åtgärda

När ett barn eller en elev påtalar att hon eller han blivit utsatt för diskriminering och annan kränkande behandling skall skolan utreda och förhindra fortsatt kränkning.

Skadestånd

Genom den nya lagen får barn och elever förbättrade möjligheter till skadestånd vid såväl diskriminering som annan kränkande behandling. Skadestånd kan utgå om ansvariga i verksamheten inte följer lagens bestämmelser.

Vilka ser till att lagen följs?

Skolverket och ombudsmännen, JämO, DO, HomO, HO, ska utifrån sina ansvarsområden se till att lagen följs. Skolverket har ett särskilt ansvar för den nya lagen genom ett barn- och elevombud för likabehandling ska tillvarata det enskilda barnets och elevens rättigheter. Ombudsmännen och barn- och elevombudet får rätt att föra skadeståndstalan för ett barn eller en elev.

Ansvarsfördelning

Rektor: Det är rektors ansvar enligt lag och förarbeten att:

- se till att all personal, alla elever och vårdnadshavare känner till att diskriminering och annan kränkande behandling inte är tillåten på skolan.
- se till att det bedrivs ett målinriktat arbete för att främja barns och elevers lika rättigheter, samt att motverka diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning sexuell läggning, sexuella trakasserier samt annan kränkande behandling
- årligen upprätta, utvärdera och revidera en handlingsplan i samarbete med personal och elever.
- Om skolan får kännedom om att diskriminering eller annan kränkande behandling förekommer, se till att utredning görs och att åtgärder vidtas.

Rektor ska även se till att skolpersonal har ett gemensamt system för hur de dokumenterar anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.

Lärare och annan skolpersonal: Det är lärares och annan skolpersonals ansvar att:

- följa skolans likabehandlingsplan
- ifrågasätta och reflektera över de normer och värderingar som han/hon förmedlar genom sin undervisning, och sträva efter likabehandling.
- Se till att åtgärder vidtas då diskriminering eller annan kränkande behandling misstänks/anmäls/upptäcks.
- Dokumentera misstänkt/anmäld/upptäckt diskriminering och annan kränkande behandling och de åtgärder som vidtas.
- Bevaka att utreda fall av diskriminering och annan kränkande behandling, där den enskilda läraren är berörd, följs upp.

Elever: Det är alla elevers gemensamma ansvar att:

-påtala diskriminering och annan kränkande behandling som förekommer på skolan.

Förebyggande arbete

- **Samtal och reflektion om värdegrund, attityder och förhållningssätt**
  - a) med barnen/eleverna och deras föräldrar/vårdnadshavare är en bas för det förebyggande arbetet.
  - b) Bland skolans alla medarbetare är de främsta verktygen för att bearbeta egna föreställningar samt skapa ett gemensamt förhållningssätt och en positiv atmosfär bland barn, elever och personal.
- Attityd- och värderingsarbete, t.ex. trivselundersökningar, utvärderingar
- Regler
- Barn/elevinflytande, t.ex. klassråd, elevråd, skolråd m.m.
- Samarbete och dialog med föräldrar/vårdnadshavare
- Kompetensutveckling, t.ex. ICDP
- Livskunskap, t.ex. kompisamtal

Revidering

Varje år utvärderas handlingsplanen och därefter revideras den vid varje hösttermins början, om behov finns.

Den lokala handlingsplanen som finns på varje förskola/skola revideras varje år.

Reviderad 08 08 25